

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 4. novembra 2022 godine
Br. ref.:RK 2068/22

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI71/21

Podnosilac

Naser Sopa

Ocena ustavnosti
Presude Vrhovnog Suda Kosova, REV.br. 239/2020
od 26. novembra 2020. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Naser Sopa sa mestom stanovanja u Kačaniku (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava Presudu Vrhovnog suda Kosova [Rev.br.239/2020] od 26. novembra 2020. godine (u daljem tekstu: Vrhovni Sud).
3. Podnosilac zahteva je osporenu odluku primio 1. februara 2021 godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom je, po navodima podnosioca zahteva, došlo do povrede njegovih prava i osnovnih sloboda koje su zagarantovane članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavu 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o Radu).

Postupak pred Sudom

6. Dana 16. aprila 2021. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev pred Ustavnim Sudom Kosova (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 22. aprila 2021. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Nexhmi Rexhepi za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica je imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Arta Rama Hajrizi (predsedavajuća), Bekim Sejdiu i Selvete Gërzhaliu Krasniqi, članovi.
8. Dana 27. aprila 2021. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva, i jednu kopiju zahteva je poslao Vrhovnom Sudu.
9. Dana 27. aprila 2021. godine, Sud je tražio od Osnovnog suda u Prištini da priloži kopiju povratnice kako bi utvrdio kada je podnosiocu zahteva uručena presude Vrhovnog Suda, REV.br. 239/2020 od 26. novembra 2020. godine.
10. Dana 30. februara 2021. godine, Osnovni sud u Prištini je priložio Sudu povratnicu o uručanju presude [REV.br. 239/2020] Vrhovnog suda, podnosiocu zahteva, sa datumom uručenja od 1. februar 2021. godine.
11. Dana 17. maja 2021. godine, na osnovu stava 5. člana 114. [Sastav i mandat Ustavnog suda] Ustava i pravila 12 (Izbor predsednika i zamenika predsednika) Poslovnika, sudija Gresa Caka-Nimani je izabrana za predsednicu Ustavnog suda. Na osnovu stava 4 pravila 12 Poslovnika i odluke Suda KK-SP 71-2/21 utvrđeno je da će sudija Gresa Caka-Nimani preuzeti funkciju predsednice Suda nakon isteka mandata aktuelne predsednice Suda Arte Rama-Hajrizi, 26. juna 2021. godine.
12. Dana 25. maja 2021. godine, na osnovu tačke 1.1 stava 1. člana 9. (Prevremeni istek mandata) Zakona i pravila 7 (Ostavka na dužnost sudije) Poslovnika, sudija Bekim Sejdiu je podneo ostavku na mesto sudije pred Ustavnim sudom.

13. Dana 27. maja 2021. godine, predsednica Suda, Arta Rama-Hajrizi, je odlukom br. KI71/21, imenovala sudiju Remzie Istrefi Peci za člana veća za razmatranje umesto sudije Bekima Sejdiu nakon njegove ostavke.
14. Dana 31. maja 2021. godine, predsednica Suda, Arta Rama-Hajrizi, je odlukom br. KK 160/21, utvrdila da se sudija Gresa Caka-Nimani imenuje kao predsedavajuća u Većima za razmatranje u slučajevima gde je imenovana kao članica Veća, uključujući ovaj slučaj.
15. Dana 26. juna 2021. godine, na osnovu stava (4), pravila 12 Poslovnika i odluke Suda KK-SP 71-2/21, sudija Gresa Caka-Nimani je preuzela dužnost predsednice Suda, dok je na osnovu tačke 1.1 stava 1, člana 8. (Istek mandata sudije) Zakona, predsednica Arta Rama-Hajrizi okončala mandat predsednice i sudije Ustavnog suda.
16. Dana 22. septembar 2022. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i većinom glasova dalo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

17. Iz spisa predmeta proizilazi da su 7. oktobra 2005. godine, R.S otac podnosioca zahteva kao prodavac i G.P kao kupac postigli dogovor oko kupoprodaje stana u Prištini, u površini od 76 m² (u daljem tekstu: sporna nepokretnost) u vlasništvu pravnog prethodnika podnosioca zahteva.
18. Dana 30. decembra 2005. godine, podnosilac zahteva je u svojstvu poverioca, podneo zahteva Osnovnom sudu u Prištini za uvođenjem privremene mera o zabrani prodaje sporne nepokretnosti, kao osnov za uvođenje privremene mera podnosilac navodi postojanje porodičnog sporazuma o deobi zajedničke porodične imovine od aprila 2002. godine.
19. Dana 4. januara 2006. godine, Osnovni sud u Prištini je, rešenjem E.br.1418/05 odlučio da uvede privremenu meru i zabrani prodaju i opterećenje (opterećenje hipotekom) sporne nepokretnosti, obavezujući podnosioca zahteva, „*OBAVEZUJE se poverilac da u roku od 30 dana uloži tužbu Opštinskom sudu u Prištini, i za ovo da obavesti sud pozivajući se na broju na kome je izdata privremena mera. Ako poverilac uloži tužbu u određenom roku, privremena mera je važeća do okončanja parničnog postupka, suprotno ako ne uloži tužbu sud će ukinuti izdatu meru i prekinuće sve preduzete radnje izvršenja bez obaveštavanja poverioca sa posebnim rešenjem.*“.
20. Dana 4. januara 2006. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu radi utvrđivanja naslednog dela na spornoj nepokretnosti, Osnovnom sudu u Prištini protiv svoga oca R.S.
21. Dana 4. maja 2006. godine R.S u svojstvu prodavaca i G.P u svojstvu kupaca potpisali su kupoprodajni ugovor o kuporodaji spornog stana, koji je overene od strane Opštinskog suda u Prištini pod brojem Vr.br.3313/2006.
22. Dana 24. maja 2006 godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini, kojom je tražio poništaj kupoprodajnog ugovora Vr.br.3313/2006 od 04 maja 2006 godine, sačinjenog između R.S u svojstvu prodavaca i G.P u svojstvu kupac radi kupoprodaje sporne nepokretnosti, smatrajući sačinjavanje pomenutog ugovora u protivnosti sa porodičnim sporazumom iz 2002 godine i u protivnosti sa privremenom

merom Osnovnog suda u Prištini, uvedenom rešenjem E.br.1418/05 od 4. januara 2006. godine.

23. Dana 7. maja 2014. godine, Osnovni sud u Prištini je, presudom C.br. 1019/06 odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva u celosti kao neosnovan, u vezi tvrdnjama podnosioca koje se odnose na navodni porodično sporazum Osnovni sud je obrazložio da: *„sporazum na koji se tužilac poziva ne sadrži nijednu činjenicu da se tretira kao sporazum, jer je sastavljen rukopisom, koji je za sud veoma nejasan, njime nije određena nijedna obaveza, nije potpisan od svih članova i šta više nedostaje sam titular imovine, stoga kao takav ne može proizvoditi pravne efekte za stranke – znači pravo za tužilaca niti obaveze za tuženog N. S.“*
24. U vezi tvrdnjama podnosioca koje se odnose na činjenicu da su u trenutku sklapanja ugovora Vr.br.3313/2006 od 04 maja 2006 godine postojali razlozi za apsolutnu ništavnost ugovora odnosno postojala je privremene merom Osnovnog suda u Prištini, uvedene rešenjem E.br.1418/05 od 4. januara 2006. godine, Osnovni sud je obrazložio da: *„U ovom slučaju radi se o privremenoj meri, kojom se tvrdi obezbeđivanje jednog prava, mere koja je izricana na osnovu proceduralnog zakona (u ovom slučaju Zakona o Izvršnom postupku), čija povreda ne predstavlja radnju koja je u suprotnosti sa obaveznim materijalnim pravom u smislu člana 103 Zakona o obligacionim obavezama (koji je bio na snazi u vreme zaključenja ugovora i podnošenja tužbe na sudu).“*
25. Ne utvrđenog datuma 2014 godine, podnosilac zahteva je podneo žalbu pred Apelacionim sudom sa tvrdnjama da je gore navedena presuda prvostepenog suda zahvaćena povredama parničnog postupka, pogrešno utvrđenim činjeničnim stanjem i pogrešnom primenom materijalnog prava.
26. Dana 9. septembra 2019. godine, Apelacioni sud je, presudom Ac. br. 4421/14, odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva, potvrdivši u potpunosti presudu (C.br.1019/16) Osnovnog suda u Prištini. Apelacioni sud je ocenio da sporni kupoprodajni ugovor, *„nije zaključen u suprotnosti sa odredbama materijalnog prava koje su važile u vreme njegovog stupanja na snagu, normama morala i normama dobrih poslovnih pristaništa kako je predviđeno odredbama člana 103 ZOO-a, i da privremena mera koja je izrečena odlukom prvostepenog suda E.br.1418/05, od 04.01.2006. godine određuje privremenu meru kojom je pokojnom R.S zabranjeno opterećenje (opterećenje hipotekom) i prodaja stana koji je bio predmet prodaje prema zaključenom ugovoru između pokojnog R. S kao prodavca i ovde tuženog G. P kao kupca, ne predstavlja pravni osnov da se isti proglasi kao apsolutno ništavni ugovor. Prema oceni Apelacionog suda, mere bezbednosti koje prema predlogu stranaka u postupku može odrediti sud, prema zakonskoj definiciji datoj odredbama Zakona o parničnom postupku, odnosno uvek imaju za cilj održavanje postojeće situacije kroz koju bi se izbegao rizik od nemogućnosti i teškoće ostvarivanja zahteva stranke koja tvrdi da mu pripada određeno subjektivno pravo, ali ni pod kojim uslovima određena mera bezbednosti u vezi sa određenom stvari, kao što u ovom slučaju se radilo o stanu koji je bio predmet prodaje prema ugovoru zaključenom između pokojnog R. S kao prodavca i ovde tuženog G. P kao kupca, ta stvar se ne stavlja van pravnog prometa, što je pod takvim okolnostima predmet ugovora o kupoprodaju Vr.br.3313/2006, od 04.05.2006. godine, je takođe bio dozvoljen i kao takav proizveo je pravni efekat između ugovornih stranaka.“*
27. Ne utvrđenog datuma 2020 godine Podnosilac zahteva je podneo reviziju Vrhovnom sudu Kosova protiv presude Apelacionog suda, zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

28. Dana 26. novembra 2020. godine, Vrhovni sud Kosova je, presudom Rev. br. 239/2020, odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva, potvrdivši u potpunosti presudu Apelacionog suda.
29. Relevantni deo presude Vrhovnog Suda navodi: “ [...] *Prigovori navod u reviziji u vezi toga da je predmet spora (predmetni stan) bio van zakonskog prometa zbog postojanja privremene mere koja prema tužilačkoj strani ugovor o kupoprodaju se kvalifikuje kao ništav, je prigovorni navod ocenjen i obrazložen od prvostepenog i drugostepenog suda, koji su zaključili da privremena mera bezbednosti u ovom slučaju ne utiče na ništavost ugovora niti na načinu odlučivanja. Ovaj stav, u ovom slučaju, ima i Vrhovni sud Kosova, jer privremena mera bezbednosti služi kao sredstvo da bi obezbedio tužbeni zahtev u smislu da ako je osnovan tužbeni zahtev tužioca on se može ostvariti, odnosno protivnik bezbednosti da ne čini nemogućim ostvarivanje zahteva, ili da ne otežava njegovo ostvarivanje, ali sama po sebi činjenica da je bila da je izrečena privremena mera ne predodređuje ništavost kupoprodajnog ugovora niti način odlučivanja u vezi osnovnog i alternativnog zahteva u ovom slučaju. [...] U vezi sporazuma koju je u rukopisu dostavio tužilac, i prema kojem tvrdi da ima pravo barem na alternativni zahtev, Vrhovni sud smatra da takav sporazum ne ispunjava uslove da bi se proizvodili pravni efekti, jer nije ispoštovana procedura za formalizaciju sporazuma i shodno tome nisu definisana međusobna prava i obaveze. Ovo podrazumeva da zahtev tužilaca protiv tuženog N. S., za isplaćivanje iznosa od 21.250,00 evra, je neosnovan zato što tuženi nije imao nikakav obavezni odnos prema tužiocu.*“

Navodi podnosioca zahteva

30. Podnosilac zahteva tvrdi da je osporena odluka doneta uz povredu njegovih prava i osnovnih sloboda koje su propisane u članu 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustav.
31. Podnosilac zahteva nije obrazložio kako je do navedene povrede član 31. Ustava došlo već je u svome podnesku naveo,
- “Uprkos postojanja mere, kojom se zabranjuje kupoprodaja predmetnog stana, ugovor o kupoprodaju VR br.3313/2006 od 04.05.2006. godine je zaključen i overen, znači 5 meseci nakon izricanja privremene mere bezbednosti.”*
32. Podnosilac zahteva navodi da je nakon uvođena privremenih mera od strane osnovnog suda po preporuci istig, *“uložio tužbu C br.10/06, što je značilo da je mera bila na snazi do rešavanja ovog spora”*.
33. Podnosilac takođe navodi i pogrešnu primenu zakona, konkretno,
- “Povodom ocenjivanja punovažnosti kupoprodajnog ugovora, u vreme kada je bila na snazi zabrana kupoprodaje stana, predmet ugovora, sud je pogrešno i diskriminatorno tumačio odredbu člana 103 u vezi sa članom 47 ZOO-a i bez osnova je odbio tužbeni zahtev. Činjenično stanje dovelo je do jedinog zaključka da je ugovor o kupoprodaju stana u suprotnosti sa zakonskim odredbama koje uređuju dozvoljenost predmeta kupoprodaje. Uprkos dokazanim činjenicama, sud nepravedno zaključuje da „tužbeni zahtev ne može se kvalifikovati ni u grupi uzroka iz člana 103, niti u onom iz člana 111 ZOO-a“. Podnosilac zahteva smatra da je primena prava u njegovom slučaju diskriminatorna sa diskriminatornim tumačenjem zakonskih odredbi, jer mu se uskraćuje dokazano pravo”*.

34. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da proglasi njegov zahtev prihvatljivim, te da proglasi nevažećom presudu [Rev. br. 239/20] Vrhovnog suda od 26. novembra 2020. godine i predmet vrati na ponovno odlučivanje.

Relevantne zakonske odredbe

Zakon o obligacionim odnosima, SFRJ-a, od 1. oktobra 1978. godine

[...]

Glava II

NASTANAK OBAVEZA

UGOVOR

[...]

II Predmet

[...]

Ništavost ugovora zbog predmeta

Član 47

Kad je predmet obaveze nemoguć, nedopusšten, neodređen ili neodrediv, ugovor je ništav.

[...]

IV Sposobnost

Ugovor poslovno nesposobnog lica

Član 56

(1) Za zaključenje punovažnog ugovora potrebno je da ugovarač ima poslovnu sposobnost koja se traži za zaključenje tog ugovora.

(2) Ograničeno poslovno sposobno lice može bez odobrenja svog zakonskog zastupnika zaključivati samo one ugovore čije mu je zaključivanje zakonom dozvoljeno.

(3) Ostali ugovori tih lica ako su zaključeni bez odobrenja zakonskog zastupnika rušljivi su, ali mogu biti osnaženi njegovim naknadnim odobrenjem.

[...]

V. Mane volje

Pretnja
Član 60

(1) *Ako je ugovorna strana ili neko treći nedopuštenom pretnjom izazvao opravdani strah kod druge strane tako da je ova zbog toga zaključila ugovor, druga strana može tražiti da se ugovor poništi.*

(2) *Strah se smatra opravdanim ako se iz okolnosti vidi da je ozbiljnom opasnošću ugrožen život, telo ili drugo značajno dobro ugovorne strane ili trećeg lica.*

Bitna zabluda

Član 61

(1) *Zabluda je bitna ako se odnosi na bitna svojstva predmeta, na lice sa kojim se zaključuje ugovor ako se zaključuje s obzirom na to lice, kao i na okolnosti koje se po običajima u prometu ili po nameri stranaka smatraju odlučnim, a strana koja je u zabludi ne bi inače zaključila ugovor takve sadržine.*

(2) *Strana koja je u zabludi može tražiti poništaj ugovora zbog bitne zablude, osim ako pri zaključenju ugovora nije postupala s pažnjom koja se u prometu zahteva.*

(3) *U slučaju poništaja ugovora zbog zablude, druga savesna strana ima pravo da traži naknadu pretrpljene štete bez obzira na to što strana koja je u zabludi nije kriva za svoju zabludu.*

(4) *Strana koja je u zabludi ne može se na nju pozivati ako je druga strana spremna da izvrši ugovor kao da zablude nije bilo.*

[...]

Prevara

Član 65

(1) *Ako jedna strana izazove zabludu kod druge strane ili je održava u zabludi u nameri da je time navede na zaključenje ugovora, druga strana može zahtevati poništaj ugovora i onda kad zabluda nije bitna.*

(2) *Strana koja je zaključila ugovor pod prevarom ima pravo da zahteva naknadu pretrpljene štete.*

(3) *Ako je prevaru učinilo treće lice prevara utiče na sam ugovor ako je druga ugovorna strana u vreme zaključenja ugovora znala ili morala znati za prevaru.*

(4) *Ugovor bez naknade može se poništiti i kad je prevaru učinilo treće lice, bez obzira na to da li je druga ugovorna strana u vreme zaključenja ugovora znala ili morala znati za prevaru.*

Prividan ugovor

Član 66

(1) *Prividan ugovor nema dejstva među ugovornim stranama.*

(2) *Ali, ako prividan ugovor prikriva neki drugi ugovor, taj drugi važi ako su ispunjeni uslovi za njegovu pravnu valjanost.*

(3) *Prividnost ugovora ne može se isticati prema trećem savesnom licu.*

[...]

Nevažnost ugovora

Ništavi ugovori

Ništavost

Član 103

(1) *Ugovor koji je protivan prinudnim propisima, javnom poretku ili dobrim običajima je ništav ako cilj povređenog pravila ne upućuje na neku drugu sankciju ili ako zakon u određenom slučaju ne propisuje što drugo.*

(2) *Ako je zaključenje određenog ugovora zabranjeno samo jednoj strani, ugovor će ostati na snazi ako u zakonu nije što drugo predviđeno za određeni slučaj, a strana koja je povredila zakonsku zabranu snosiće odgovarajuće posledice.*

[...]

II Rušljivi ugovori

Kad je ugovor rušljiv

Član 111

Ugovor je rušljiv kad ga je zaključila strana ograničeno poslovno sposobna, kad je pri njegovom zaključenju bilo mana u pogledu volje strana, kao i kad je to ovim zakonom ili posebnim propisom određeno.

Prihvatljivost zahteva

35. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje propisani Zakonom i Poslovníkom o radu.
36. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuje:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

37. U nastavku, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kako je to određeno Zakonom. S tim u vezi, Sud se poziva na članove 47 [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47
[Individualni zahtevi]

- 1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.*
- 2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.*

Član 48
[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od četiri (4) meseca. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku [...]”.

38. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac podneo zahtev u svojstvu ovlašćene strane, osporavajući akt javnog organa, odnosno presudu [REV.br.

239/2020] Vrhovnog suda od 26. novembra 2020. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnosilac zahteva je isto tako naglasio osnovna prava i slobode za koja tvrdi da su povređeni, u skladu sa uslovima iz člana 48. Zakona i podneo je svoj zahtev u skladu sa rokovima određenim u članu 49. Zakona.

39. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosioci zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane u pravilu 39 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika. Pravilo 39 (2) Poslovnika propisuje uslove na osnovu kojih Sud može da razmotri zahtev, uključujući uslov da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Pravilo 39 (2) propisuje:

“Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.

40. Sud podseća da je gore navedeno pravilo, zasnovano na sudskoj praksi ESLJP-a i sudskoj praksi Suda, omogućava poslednje navedenom da proglašava neprihvatljive zahteve iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako smatra da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je definisano u stavu 2 pravila 39. Poslovnika (vidi predmet [Kl04/21, podnositeljka Nexhmije Makolli](#), rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26 takođe vidi predmet [Kl220/21, podnosilac Besim Smajli](#), rešenje o neprihvatljivosti od 26. marta 2022. godine, stav 46).

41. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazvati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četrnog stepena“; (ii) navodi koji se kategorišu kao „očigledni ili jasni nedostatak povreda“; (iii) „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“ navodi; i na kraju, (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi. (Vidi: tačnije za koncept neprihvatljivosti na osnovu zahteva ocenjenog kao „očigledno neosnovan“ i specifičnosti gore pomenutih četiri kategorija navoda kvalifikovanih kao „očigledno neosnovani“, Praktični vodič ESLJP-a o Uslovima prihvatljivosti od 31. avgusta 2019. godine; Deo III. Neprihvatljivost merituma, A. očigledno neosnovani navodi, stavovi 255 do 284 takođe vidi predmet [Kl04/21](#), citiran gore, stav 27 kao i predmet [Kl220/21](#), citiran gore, stav 47).

42. U ovom kontekstu, kao i u daljem tekstu, kako bi ocenio prihvatljivost zahteva, odnosno u okolnostima ovog slučaja, kako bi ocenio da li je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanog u ovom zahtevu i odgovarajuće navode podnosioca zahteva, pri čijoj će oceni Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, u skladu sa članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, obavezan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom (vidi predmet [Kl04/21](#), citiran gore, stav 28).

43. Sud podseća da podnosilac zahteva navodi povredu člana 31 Ustava. Sud primećuje da podnosilac zahteva ponavlja iste argumente koje je podneo u postupcima pred Osnovnim i Apelaciona sudom, da su se redovni sudovi bavili ovim pitanjem, tako da će Sud u narednim stavovima dodatno razraditi postupke pred redovnim sudovima.

44. U tom kontekstu, Sud pre svega podseća da su okolnosti slučaja odnose na zahtev podnosioca podnet pred redovnim sudovima a sa ciljem poništaj kupoprodajnog ugovora (Vr.br.3313/2006) od 04. maja 2006 god, ovaj zahtev podnosioca Osnovni sud je odbio, a zatim su Apelacioni sud i Vrhovni u potpunosti potvrdio prvostepenu odluku,

sudovi su zaključili da nisu ispunjeni zakonski uslovi na osnovu imperativnih odredbi materijalnog prava za poništenje ugovora.

45. U konkretnom slučaju Sud primećuje da se tvrdnje podnosioca vezano za povredu članova 31. Ustava, svode na *pogrešno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primenu i interpretaciju zakona*, čime on pokreće pitanje pogrešne primene i interpretacije zakonskih odredbi, što spada isključivo u nadležnost redovnih sudova (zakonitost).
46. Pri razmatranju ovih navoda, Sud prvo naglašava da se isti u suštini odnose na pogrešno utvrđivanje činjenica i pogrešnu primenu važećeg zakona, a koje navode Sud, u skladu sa svojom sudskom praksom i sudskom praksom ESLJP-a, smatra "*navodima četvrtog stepena*".
47. U kontekstu ove kategorije navoda, Sud naglašava da je zasnovano na sudskoj praksi ESLJP-a, ali uzimajući u obzir i njene karakteristike, koje su utvrđene EKLJP-om (vidi, u ovom kontekstu, objašnjenje u Praktičnom vodiču ESLJP-a od 30. aprila 2020. godine kroz uslove prihvatljivosti; deo I. Neprihvatljivost na temelju merituma; A. Očigledno neosnovana; 2. "Četvrti stepen", stavovi 281 i 288), principu supsidijarnosti i doktrini četvrtog stepena, dosledno isticao razliku između "*ustavnosti*" i "*zakonitosti*" i potvrdio da nije njegova dužnost da se bavi činjeničnim greškama ili pogrešnim tumačenjem i primenom zakona koje je navodno počinio redovni sud, osim i u meri u kojoj su takve greške mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom i/ili EKLJP-om (vidi, u ovom kontekstu, između ostalog, slučajeve Suda [KI179/18, podnosilac Belgijzar Latifi, rešenje o neprihvatljivosti od 23. jula 2020. godine](#), stav 68;; [KI56/17, podnositeljka Lumturije Murtezaj, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine](#), stav 35; i [KI216 /21, podnosilac Kujtim Rezniki rešenje o neprihvatljivosti od 19. aprila 2022. godine](#), stav 52).
48. Sud je takođe dosledno ukazivao da nije uloga ovog Suda da preispituje zaključke redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem i primenom materijalnog prava i da on ne može sam da ocenjuje činjenice na osnovu kojih je jedan redovni sud doneo ovu, umesto one odluke. U suprotnom, Sud bi postupao kao sud "*četvrtog stepena*", što bi dovelo do prekoračenja ograničenja koja su postavljena u njegovoj nadležnosti (vidi, u ovom kontekstu, predmet ESLJP-a [García Ruiz protiv Španije, br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine](#), stav 28 i tu korišćene reference; i, vidi, takođe, slučajeve Suda [KI179/18](#), citiran u tekstu iznad, stav 69; i [KI216/21](#), citiran u tekstu iznad, stav 53).
49. Sud, ipak, naglašava da sudska praksa ESLJP-a i Suda takođe utvrđuje i okolnosti pod kojima bi trebalo napraviti izuzetke od ovog stava. Kao što je napred navedeno, dok redovni sudovi imaju primarni zadatak da reše probleme oko tumačenja primenljivog zakona, uloga Suda je da se uveri ili proveri da efekti ovog tumačenja budu kompatibilni sa Ustavom i EKLJP-om (vidi, predmet ESLJP-a [Miragall Escolano i drugi protiv Španije, br. 38366/97, presuda od 25. maja 2000. godine](#), stavovi 33-39; i, vidi, takođe, slučaj Suda [KI179 / 18](#), citiran u tekstu iznad, stav 72). U principu, takav izuzetak je povezan sa slučajevima za koje se ispostavilo da su očigledno proizvoljni, uključujući i one u kojima je sud "*primenio zakon na očigledno pogrešan način*" u konkretnom predmetu i koji je mogao rezultirati "*proizvoljnim*" ili "*očigledno neosnovanim*" zaključcima za podnosioca zahteva (za detaljnije objašnjenje o konceptu "*primene zakona na očigledno pogrešan način*", vidi, između ostalog Vodič ESLJP-a za član 6. EKLJP (građanskopravni aspekt), od 31. avgusta 2020. godine, Deo IV. Procesni zahtevi; 3. Četvrti stepen; b. Obim i ograničenja nadzora koji vrši ESLJP, stavovi 329-333; i slučaj Suda [KI178/18](#), citiran u tekstu iznad, stavovi 74 do 75 i tu korišćene reference).

50. U tom pogledu, kako bi se izbeglo nerazumevanje među podnosiocima zahteva, Sud naglašava da “pravičnost” koja se zahteva članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, nije “supstancijalna”, već “proceduralna” pravičnost. U praktičnom smislu, i u principu, to se svodi na kontradiktorni postupak u kome se stranke saslušavaju i nalaze u istim uslovima pred Sudom (vidi, slučaj [KI131/19, podnosilac Sylë Hoxha, rešenje o neprihvatljivosti](#) od 21. aprila 2020. godine, stav 57; i [KI216/21](#), citiran u tekstu iznad, stav 59, 60 i 61).
51. To tačnije znači da u praktičnom smislu, pojam "procesne pravde" znači: (i) mogućnost kontradiktornog postupka/načelo procesnog kontradiktornog postupka; (ii) mogućnost da strane u različitim fazama postupka iznesu argumente i dokaze koje smatraju važnim za relevantni slučaj; (iii) mogućnost efikasnog osporavanja argumenata i dokaza koje je iznela suprotna strana; i (iv) pravo da njihovi argumenti koji su, objektivno sagledani, relevantni za rešavanje slučaja, budu pravilno saslušani i razmotreni od strane redovnih sudova (vidi, između ostalog, slučaj ESLJP-a: [Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije, br. 10588/83, presuda](#) od 6. decembra 1988. godine, stav 68, i slučajeve Ustavnog suda: [KI128/19](#), gore citiran, stav 58, i [KI22/19, podnosilac zahteva: Sabit Ilazi, rešenje o neprihvatljivosti](#) od 7. juna 2019. godine, stav 42).
52. U tom kontekstu, Sud podseća da se u okolnostima konkretnog slučaja, glavni navodi podnosioca zahteva odnose na pogrešno tumačenje zakona od strane redovnih sudova. U suštini, podnosilac zahteva tvrdi da je *primena prava u njegovom slučaju diskriminatorna sa diskriminatornim tumačenjem zakonskih odredbi, jer mu se uskraćuje dokazano pravo.*
53. Pored toga, Sud primećuje da su redovni sudovi ispitali sve navode podnosioca zahteva koji se odnose na zakonske odredbe, utvrđivanje činjeničnog stanja i izvođenje dokaza.
54. Povodom navoda podnosioca zahteva, Osnovni sud je presudom [C. br. C.br.1019/06] od 7. maja 2014. godine, naveo sledeće:
- “Od izvedenih dokaza i podnesaka parničnih stranaka sud nalazi potvrđenu činjenicu da u ovom slučaju nisu ispunjeni zakonski uslovi da se ugovor o kupoprodaju stana sa br. Vr.br.3313/2006 od 04.05.2006. godine, zaključen između R. S i G. P, potvrđuje da je ništavan. Ovo zbog činjenice da valjanost ugovora ili njegova ništavost na osnovu činjenica, ako je došlo ili nije do povrede imperativnih obaveznih odredbi materijalnih zakona, kojima je regulisano subjektivno pravo koji je predmet tužbenog zahteva, povrede ustavnih odredbi ili društvenog morala.”*
55. Ispitujući iste navode, Apelacioni sud je presudom [Ac. br. 4421/14] od 9. septembra 2019. godine, izneo razloge za odbijanje žalbe, navodeći sledeće:
- “proizlazi da sporni ugovor nije zaključen u suprotnosti sa odredbama materijalnog prava koje su važile u vreme njegovog stupanja na snagu, normama morala i normama dobrih poslovnih pristaništa kako je predviđeno odredbama člana 103 ZOO-a, i da privremena mera koja je izrečena odlukom prvostepenog suda E.br.1418/05, od 04.01.2006. godine određuje privremenu meru kojom je pokojnom R.S. zabranjeno opterećenje (opterećenje hipotekom) i prodaja stana koji je bio predmet prodaje prema zaključenom ugovoru između pokojnog R. S. kao prodavca i ovde tuženog G. P. kao kupca, ne predstavlja pravni osnov da se isti proglašeni kao apsolutno ništavni ugovor”*
56. Sud ponavlja nalaze Vrhovnog suda iz presude [Rev.br.239/2020] od 26. novembra 2020. godine:

“U ovom slučaju, ugovor nije ni suprotno zakonskim odredbama koje se odnose na rušljivost ugovora jer odredbom člana 111 ZOO-a predviđa se: „Ugovor je rušljiv kad ga je zaključila strana ograničeno poslovno sposobna, kad je pri njegovom zaključenju bilo mana u pogledu volje strana, kao i kad je to ovim zakonom ili posebnim propisom određeno“. Iz citirane odredbe proizlazi da razlozi koji bi mogli uticati u lišenju volje, kvalifikuju se kao okolnosti koje dovode do rušljivost ugovora, koje u ovom slučaju ne postoji jer prodavac i kupac njihovom slobodnom i izraženom voljom odredili su sadržaj pravnog civilnog izveštaja poštujući i zakonske uslove za transfer za prenos naslova vlasnika. Pored navedenog, u ovom slučaju nije ispunjen uslov za nedostatak sposobnosti za delovanje, jer prilikom kupoprodaje stranke su bile sa sposobnostima delovanja. Prodaja imovine od pokojnog R. S, ne ispunjava uslove povrede potrebnog dela u odnosu na tužilaca N. S, jer bi povreda značila situaciju kada prodavac (R. S) izražavanjem njegove poslednje volje, raspolagaće celom naslednom imovinom u slučaju imenovanja njegovog naslednika, ili uz legalni posao darovanja ili zaveštanja stvari iz nasledne imovine. Dakle, povreda u neophodnom delu kažemo da postoji kada vrednost raspolaganja testamentom ili pravnim delom, ugovorom o donaciji, prevaziđe vrednost predviđena zakonom koja bi pripadala neophodnom nasledniku. U ovom slučaju, prodaja imovine tokom njegovog života, podrazumeva stvaranje civilnog pravnog odnosa za potpuno dostupan zahtev koji nije ograničen pravima u neophodnom delu za potencijalne naslednike, stoga i u ovom smislu zahtev tužilaca je neosnovan”.

57. S tim u vezi, Sud smatra da su redovni sudovi, u okolnostima konkretnog slučaja, ispitali i obrazložili navode podnosioca zahteva, a takođe Sud primećuje da su redovni sudovi utvrdili da nije postojao ni jedan zakonska smetnja za sačinjavanje kupoprodajnog ugovora čiji je poništaj podnosilac zahtevao od redovnih sudova. Takođe, postojanje privremene mere nije imalo uticaj na načinu odlučivanja redovnih sudova, jer je efekat mere izgubio smisao neosnovanošću tužbenog zahteva podnosioca. Samim tim, Sud smatra da se ne ispostavlja da su postupci pred redovnim sudovima u njihovoj celini bili nepravični ili proizvoljni.
58. Stoga, uzimajući u obzir navode koje je izneo podnosilac zahteva i činjenice koje je on predočio, a takođe i prethodno izložena obrazloženja redovnih sudova, Sud smatra da podnosilac zahteva nije dovoljno dokazao i potkrepio svoju tvrdnju da su redovni sudovi možda "primenili zakon na očigledno pogrešan način", što je rezultiralo "proizvoljnim" ili "očigledno neosnovanim" zaključcima za podnosioca zahteva i samim tim se njegovi navodi o pogrešnom tumačenju i primeni važećeg zakona, kvalifikuju kao navodi koji spadaju u kategoriju navoda "četvrtog stepena" i kao takvi, predstavljaju navode na nivou "zakonitosti" i nisu argumentovani na nivou "ustavnosti". Kao rezultat toga, isti su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je utvrđeno stavom (2) pravila 39. Poslovnika.
59. Sud takođe ponovo naglašava da član 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a ne garantuju nikome povoljan ishod u sudskom postupku niti utvrđuju da Sud dovodi u pitanje primenu materijalnog prava od strane redovnih sudova u parničnom sporu, gde obično jedna strana dobija, a druga gubi (vidi, između ostalog, slučajeve Suda [KI118/17, podnosilac Šani Kervan i drugi, rešenje o neprihvatljivosti](#) od 17. januara 2018. godine, stav 36; i [KI49/19](#), citiran u tekstu iznad, stav 54; i [KI99/19, podnositeljka Persa Raičević, rešenje o neprihvatljivosti](#) od 19. decembra 2019. godine, stav 48).
60. Shodno tome, Sud zaključuje navodi podnosioca zahteva o povredi prava na fer i pravično suđenje zagaranтованиh članom 31. Ustava zbog pogrešnog tumačenja i pogreše primene važećeg zakona su navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četvrtog

stepena“; i kao takvi, ovi navodi podnosioca zahteva su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava i članovima 20 i 48. Zakona kao i pravilom 39 (2) Poslovnika, dana 20. septembar 2022. godine, većinom glasova

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20 (4) Zakona;
- IV. Ova rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Nexhmi Rexhepi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani